

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

TEMATY DO ROZMÓW

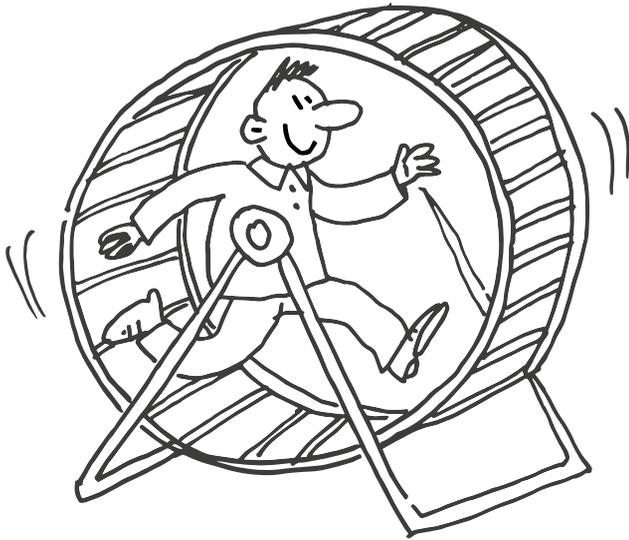
Теми для розмов про
нас і наші країни.
Польською та українською
мовами.

ЧАСТИНА
ДРУГА

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

ТЕМИ ДЛЯ РОЗМОВ

TEMATY DO ROZMÓW

Текст: Мая Крамер, Кароліна Лаубе Крамер
Мериторична консультація: Управління освіти столичного міста Варшави
Переклад: Світлана Дахно
Педагогічна консультація: Ірина Іванюк, кандидат педагогічних наук
Графічний дизайн і верстка: Кароліна Лаубе Крамер
Ілюстрації: OUZO DESIGN

Видавці:
Фонд «Кохая Польшу», e-mail: fundacja@kochampolske.eu
Союз польських метрополій, e-mail: biuro@metropolie.pl

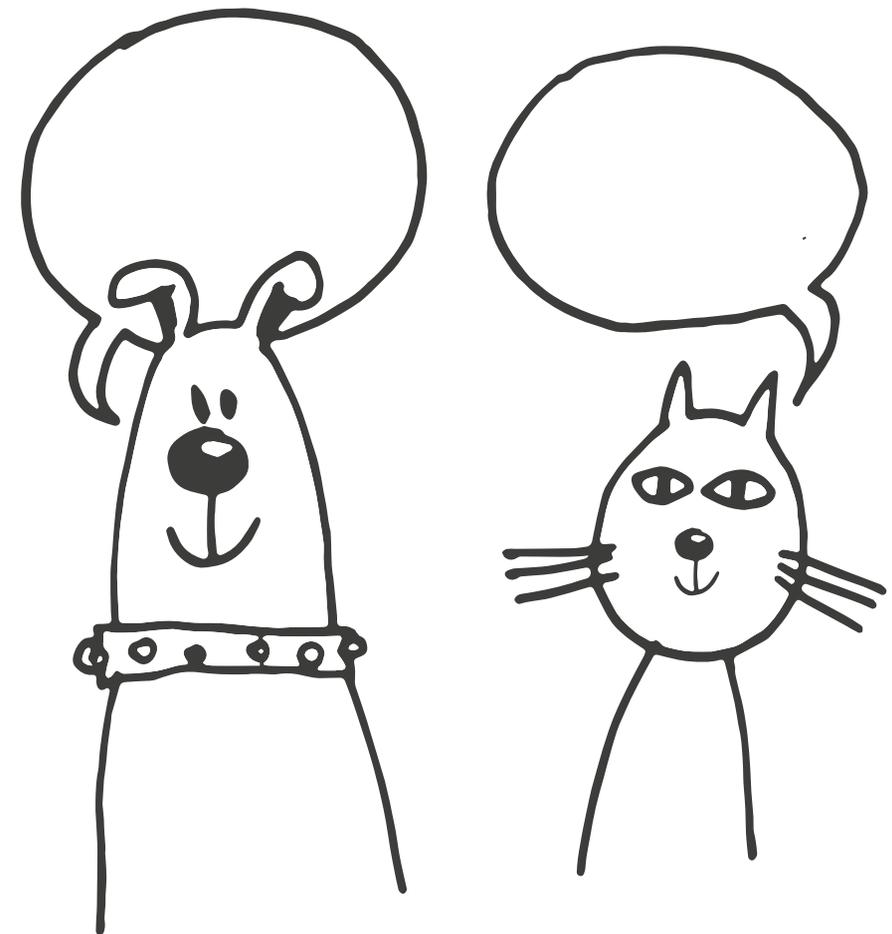

ISBN: 978-83-7781-164-1

© Copyright by Фонд „Кохая Польшу”

Варшава 2022

Всі права захищені

– MAJA KRÄMER & KAROLINA LAUBE KRÄMER –

ДОРОГІ БАТЬКИ, БАБУСИ ТА ДІДУСИ, СУСІДИ, ВЧИТЕЛІ, ОПІКУНИ!

Ви тримаєте у Ваших руках збірку універсальних матеріалів: «Теми для розмов з дітьми». Запропонуйте їх своїм підопічним. Спонукайте їх до спільного цікавого й творчого проведення часу зі своїми ровесниками з-за кордону.

Пропозиція

Не маючи вибору, не з нашої вини, ми всі опинилися в ситуації, в якій мусимо собі дати раду. Сподіваємося, що наш світ дуже швидко повернеться до нормального життя, що ми знову будемо жити спокійно, нормально. Не відчуваючи загрози, без страху, страждань і сліз. Треба перечекати цей складний період. Легше пробудити в собі надію, коли ви не самотні, діючи, а не будучи пасивним, займаючись творчою діяльністю, що надає сенс життю. Давайте спільно використаємо обставини та час, щоб:

- представити один одному свою країну, культуру та звичаї;
- поділитися досвідом, емоціями;
- краще пізнати і зрозуміти один одного;
- хоча б на хвилину відкинути думки про сумну реальність і посміхнутися, хоча б на хвилину;
- почати вивчати мову сусідів;
- можливо встановляться взаємини, що переростуть у довготривалу дружбу.

Розмовляючи, діючи, роблячи щось спільно, легше зберегти ілюзію нормальності, хоча ситуація не є нормальною.

Про „Теми для розмов з дітьми”

Всіх нас приголомшила ситуація. Ми знали, що повинні реагувати швидко та конструктивно. Готуючи цей матеріал, ми використали книгу „Неочевидна Польська Складанка”, що запрошує до розмов про Польщу між різними областями і незалежно від поколінь. „Складанку” написано для дітей та підлітків, а також їхніх опікунів, які проживають у Польщі. Саме тому в ній посилення на польську реальність: мову, культуру, традиції та географію. Тепер ми використовуємо цю публікацію, щоб поговорити з вами. Вона про Польщу, тому може допомогти нашим гостям почуватися впевненіше. Найважливіша її мета - пізнати один одного.

Діємо так швидко, як тільки це можливо, немає часу на те, щоб створювати все з нуля. Пам’ятайте:

- тексти написано з орієнтацією на польського читача;
- ми їх не змінювали (хоча є винятки);
- кожен текст перекладено українською мовою професійними перекладачами;

- ми представляємо ідентичні матеріали для ілюстрацій: польською і українською мовами;
- до кожної теми додано спеціальну рамку з пропозиціями перших кроків для спільних розмовах – це натхнення та ідеї для спільної активності.

Щоб якомога швидше надати вам готовий матеріал, ми розділили його на частини - наступні теми будемо викладати послідовно.

Про що розмовляти?

Незалежно від обставин, доба має 24 години. Як проводити час під одним дахом? Що робити? Ключ – розмова, під час розмови час летить швидко. Варто розмовляти, щоб було приємно та, щоб хоча б на хвилинку, відволекти думки від понурої, трагічної реальності.

З чого почати? У стресовій ситуації складно придумати тему, навіть таку, яка б здавалася очевидною. Тож, ми пропонуємо підводки до розмов, починаємо з них. Теми – це лише початок. Ваші подальші дискусії та діяльність можуть йти в будь-якому напрямку, відповідно до вашої волі, бажань і зацікавлень.

Про що говорити? Обидві наші країни є темою. Нас більше об’єднує, ніж розділяє, хоча раніше ми цього не усвідомлювали. Ба, ми навіть не думали про нашу близькість. Після розмов виявиться, з обох точок зору, що у нас так само, як і у вас, тільки трохи інакше. Насправді, без винятку, немає теми, яка б нас не об’єднувала.

Тем для розмов буде багато.

Як користуватися матеріалами?

Запропоновані теми стосуються повсякденного життя, універсальних переживань, їх можна обговорювати на будь-якому рівні: від наймолодших до найстарших, незалежно від поколінь. Матеріали розраховані на дітей, хоча буде приємно, коли до розмови долучаться батьки (за бажанням дітей).

Ви обираєте тему, розмовляєте, дієте.

Ви можете використовувати матеріали на електронних пристроях або роздрукувати їх. «Теми для розмов з дітьми» підготовлено в найпростішому, чорно-білому графічному варіанті. Аркуш формату А4 можна легко роздрукувати навіть на найзвичайнішому принтері.

**Тримаємо кулачки за всіх вас!
Союз польських митрополій
та Фонд „Я люблю Польщу”.**

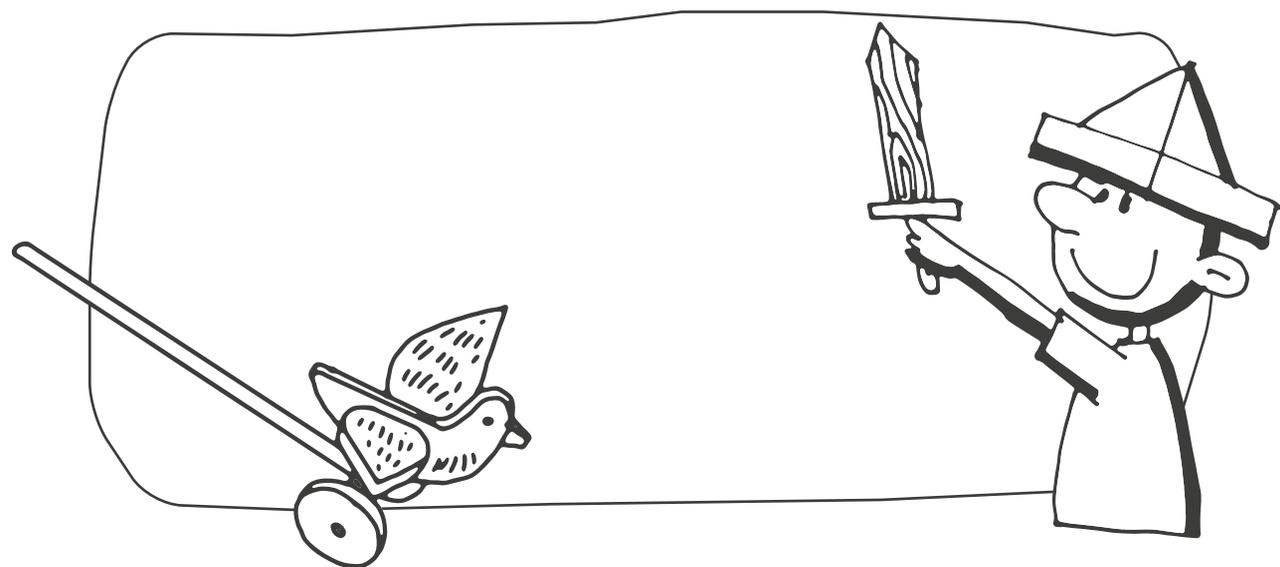
ДЕРЕВ'ЯНІ ІГРАШКИ

НАЙКРЕАТИВНІШИЙ У СВІТІ МАТЕРІАЛ

Колись під час забави в нагоді ставало все. Палиця, гудзик, катушка, ложка, шнурок, коробка для взуття... З таких речей творили неповторні дива – використовуючи власну творчість. Твої батьки та дідусі за часів Польської Народної Республіки раділи кожній барвистій річі, що була придатна до гри. Наприклад, металеві банки з-під напоїв були на вагу золота. Скільки всього цікавого можна було створити з неї! Сьогодні це просто відходи, сміття. Раніше найкращим матеріалом, з якого виготовляли іграшки, було дерево. Можна було з нього зробити кубики, коня-качалку, візок з дишлом, музичні інструменти, ляльковий будиночок, гоночний автомобіль і багато іншого – словом, усе. Сьогодні найдорожчі іграшки виготовляються з дерева. Можливо, незабаром, буде велике повернення цього чудового природного матеріалу? Може дерев'яна іграшка крутіша за пластиковуї?

НОВА ІДЕЯ

Твоя ідея щодо дерев'яної іграшки мрій для себе, або на подарунок. Вигадай, намалюй. Може вирізьбиш?

ПЕРШИЙ КРОК

У вас є свої спогади. Розкажіть один одному про улюблені іграшки з дитинства. Чи ви маєте подібний досвід? Що це було? М'які іграшки, ляльки, складанки, машинки чи, може, ігри? Намалюйте портрети своїх улюбленців? До речі, порозмовляйте про те, що ви любите більше і чому: іграшки з натуральних матеріалів чи пластику? Може, ви вручну виготовите якусь звичайну іграшку, яка пожвавить вашу уяву?

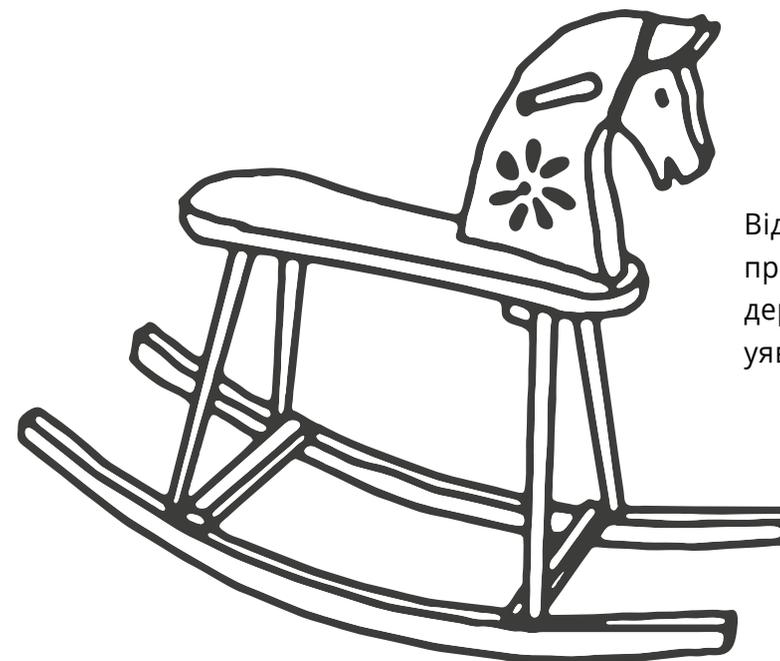
КОЛЬОРОВИЙ СПОГАД

Запитай батьків, бабусь і дідусів про те, чи пам'ятають вони дерев'яні іграшки зі свого дитинства. Що це було?

Улюблена дерев'яна іграшка з дитинства мами -----

Улюблена дерев'яна іграшка з дитинства тати -----

А чи запам'ятав ти якусь свою дерев'яну іграшку? -----

Відчуй себе проектантом/ проектанткою і розфарбуй дерев'яного коника. Твоя уява не має меж.

БАБУСЯ І ДІДУСЬ

ДОБРЕ МАТИ БАБУСЮ ТА ДІДУСЯ. СВІТ З ДІДУСЕМ І БАБУСЕЮ НАСИЧЕНІШИЙ

Бабусі й дідусі * — і рідні, і набуті — важливі. Ніхто не має стільки терпіння, стільки ідей, ніхто не навчить тебе стількох цікавих речей, ніхто не прочитає тобі стількох книг, скільки вони. Для бабусь і дідусів, так само, як і для онуків, хвилини проведені разом — пояснення явищ світу під час розмов, прогулянок, обідів і свят — безцінні. Кожне покоління зберігає у своїй пам'яті власні переживання, спогади та події. Бабусі й дідусі читали інші книги, дивилися інші фільми, слухали іншу музику. Вони — скарбниця натхнення, бо зберігають у пам'яті смаки дитинства, родинні зв'язки, образи домашнього інтер'єру, спогади, пов'язані зі школою, святами, коханням... Спільні подорожі в минуле надихають до розмов, дарують можливість по-справжньому пізнати один одного.

ПЕРШИЙ КРОК

Подумайте про те, хто з дорослих відіграє важливу роль у вашому житті — це можуть бути бабуся і дідусь, але також хтось інший, хто близький для вас, хто вплинув на ваше виховання. Розкажіть один одному, що ви робили разом і про що говорили. Напишіть, за що ви їм вдячні. Пишіть особисті, щирі листи: дякую за ...

ДЯКУЮ ТОБІ ЗА...

Найпрекрасніші слова подяки важливим людям у житті написав Марк Аврелій - філософ і римський імператор. Спробуй знайти книгу „Роздуми”. Причини вдячності, що він назвав у своїй книзі, дуже зворушливі.

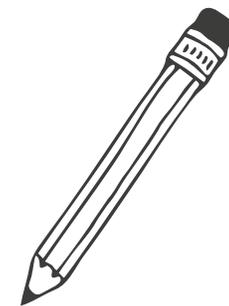
Можливо, вони надихнуть тебе до висловлення твоєї подяки?

Кохана Бабусю!

Коханий Дідусю!

Дякую Тобі за:

Дякую Тобі за:

Дата і підпис

СІМЕЙНИЙ АЛЬБОМ

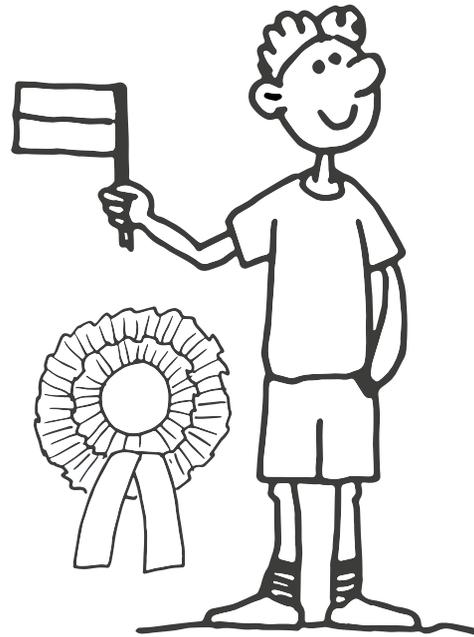
Подивіться разом. Пориньте в історію родини. Покажіть дідусям і бабусям свої альбоми - на смартфоні, в Instagram.

* Якщо у вас немає бабусі та дідуса, або ви живете далеко, подивіться навколо. Можливо, є хтось із близьких, хто не має онуків або не має з ними повсякденного контакту і захоче зіграти роль дідуса чи бабусі? Ви можете багато дати один одному.

ПРАПОР

БІЛИЙ І ЧЕРВОНИЙ – НАШ

Білий і червоний – кольори Республіки Польща – вперше були визнані національними 3 травня 1792 року. Дві горизонтальні паралельні смуги. Білий зверху, червоний знизу. Державний герб може бути розміщений у центрі білої смуги. Ми вивішуємо прапор на державні свята, в урочисті та важливі моменти. Ніщо так не зворушує нас, як піднятий біло-червоний прапор та Мазурек Домбровського, який звучить на спортивних змаганнях, коли польський спортсмен завоює медаль. У скандинавських країнах прапор майорить у кожному саду, біля кожного будинку цілий рік. У США прапор є священним. У нашій культурі інакше – прапори ми вішаємо лише на свята. Починаючи з 2004 року, щороку 2 травня ми відзначаємо День прапора Республіки Польща. Незважаючи на те, що це державний символ, теоретично близький серцям співвітчизників, не всі знають про це свято й мало хто його святкує.

РУЧНА РОБОТА

У важливі моменти нас єднає прапор. Добре мати власний прапор завжди на виду та під рукою. Коли цього вимагає ситуація, варто мати прапор іншої нації, сусіда, щоб символічно боротися за свободу, що опинилася під загрозою, продемонструвати підтримку порушених громадянських прав, проявити солідарність.

Зробіть собі прапори: польський, український, європейський. Їх можна використовувати вдома, маленькі прикріпити до зубочистки або олівця, щоб ви завжди пам'ятали про них. Вони можуть бути у вигляді дошки, що можна повісити у вікні, або зробити великий для спеціального тримача прапору. Будь-яка форма стане в нагоді.

АСОЦІАЦІЇ

Прапори Польщі та України схожі: вони складаються з двох горизонтальних смуг. Вони мають різні барви. Протягом століть кольорам надавалося символічне значення, посилаючись на історичний контекст і цінності.

Назви риси, асоціації, які у тебе виникають з кольорами твого державного прапора та прапора України.

Назви риси, асоціації, які у тебе виникають з кольорами твого державного прапора та прапора Польщі.

	білий
	червоний
	голубий
	жовтий

ПЕРШИЙ КРОК

Намалюйте, розфарбуйте, пошийте свої прапори. Чи є у них спільні риси? Використовуючи будь-яку техніку (може ви використовуєте комп'ютерну графіку?), створіть оригінальні проекти, які об'єднуюватимуть обидва прапори: Польща-Україна. Представте також інші важливі символи: герб і гімн ваших країн, герби міст.

ГОСТИННІСТЬ

ЗАПРОШУЄМО ДОДОМУ. ЗАПРОШУЄМО ДО СТОЛУ

Це приємна риса, що приписують полякам. Ми гостинні – так про нас думають і так нас бачать інші. Чому? Тому що ми любимо приймати гостей. Про це свідчить мова, усталені в традиції звороти: „чим хата багата, тим рада” або „гость у хаті – Бог у хаті”. Є народи, які кажуть, що „мій дім – мій замок” – тут не слід розраховувати на надмірну гостинність. У нас інакше. Ми відкриваємось за старопольською традицією; пригостимо, нагодуємо, напоїмо та дамо прихисток. Ми раді запросити вас до себе – неважливо, це вілла, чи невелика квартира. Коли ми запрошуємо вас додому, стіл має вгинатися від їжі, а гості не можуть вийти голодними. І це подобається!

ПІД ОДНИМ НЕБОМ

Війна – це не історія, чи фільм, це реальність, хоч здавалося, що такий сценарій ніколи не повториться. Росія Путіна напала на Україну. Польща, вся країна, мусить здати іспит з гостинності. Коли за нашим кордоном вибухла війна, агресор ввів війська на територію незалежної України, почав знищувати країну та вбивати невинних людей, ми одразу почали допомагати. Польща відкрила кордони і приймає всіх, хто шукає безпечне місце для життя. Нашим беззаперечним обов'язком є гуманітарна поставка та порядність, повага до тих, хто потребує допомоги і турбота про те, щоб їм було добре.

Подумай про спеціальні дії протягом перших днів війни. Чи ми, поляки, готові прийняти такий виклик долі, чи ми зробили достатньо, щоб надати першу необхідну допомогу? Факт, ми чули нескінченні слова вдячності від гостей з України, які до нас приїхали – це було дуже приємно.

ПЕРШИЙ КРОК

Створіть набір рис, які, на вашу думку, означають „гостинність”. Порівняйте свої списки. Обговоріть кожен пункт, поясніть, як ви їх розумієте. Зважайте на дві точки зору: гість-господар.

НОВЕ МІСЦЕ

У майбутньому наша країна буде зобов'язана забезпечити всі права гостям з України, які вирішать залишитися в Польщі на тривалий термін або назавжди. Як надати гідні умови проживання величезній групі людей вже не в гостях, а на новому місці? Що має робити влада, що в руках кожного з нас, щоб новим сусідам тут було добре, щоб наші стосунки були якомога кращими, щоб вони почувалися тут як вдома? Щоб більше не було „ми” і „ви”, а просто „МИ”, разом, на рівних, спільно.

Подумай про системні рішення. Наймолодших, тебе теж, без власної волі втягнули у воєнну реальність. Від цього досвіду не втечеш. Тому не уникай роздумів на „дорослі” теми.

Задумайся про те, в чому полягає мудра і відповідальна гуманітарна допомога та гостинність у важких обставинах.

НОВА ДРУЖБА

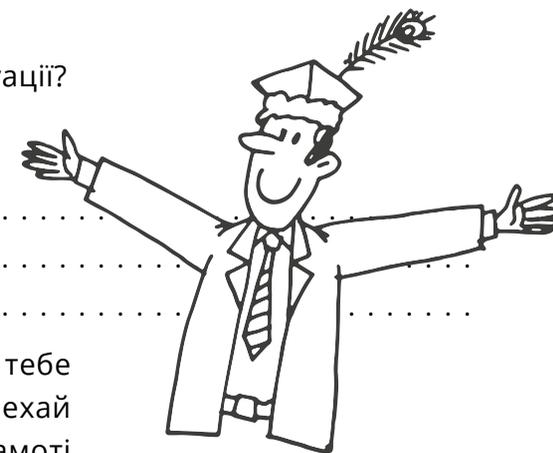
У кожній школі, в кожному класі, на кожному подвір'ї з'являться нові друзі та колеги з України. Серед них є діти, які досконало розмовляють польською, інші говорять погано, а більшість взагалі не спілкуються нашою мовою. Усі вони несподівано, за складних обставин, були змушені покинути рідну домівку, родину, друзів і країну. Ми повинні прийняти їх якомога найкраще.

Відкрийся для нових стосунків, знайомств, дружби. Почни з мисленнєвого експерименту. Використай свою уяву та задай собі кілька запитань. Серйозно й чесно дай собі відповідь:

Як би я себе почувала/почував у такій ситуації?
Чого б я очікувала/очікував?
Що було б тобі потрібне?

.....
.....
.....

Нехай ця розмова один з одним буде для тебе найкращим практичним уроком емпатії. Нехай завдяки тобі нові друзі не залишаться на самоті у важкий для них час. Подаруй їм тепло та підтримку, вони теж подарують вам багато від себе.

ІМЕНА

МОДА НА ІМЕНА МИНАЄ

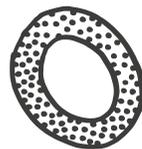
Деякі дуже популярні, інші менше, деякі входять в моду, інші забуваються. Найчастіше вони прості, але бувають і нещоденні, зустрічаються іноземні, але й багато мають старопольське коріння. Останнім часом батьки найчастіше вибирають імена Ян і Зофія. П'ять років тому це були Якуб (Куба) і Юлія. Мода на Франків, Антеків, Гані та Басі вже пройшла. Рідше зустрічаються Анжеліки, Марлени, Джесіки, Себастьяни або Браяни. Мабуть, це питання часу і в садочках з'явиться хвиля Казіків, Зигмунтів, Ядзек та Юзек. Батьки все частіше звертаються до класики. Так чи інакше, саме батьки дають дитині ім'я і, безперечно, вибирають найкраще, відповідно до свого смаку, часто наслідуючи моду, нерідко на честь своїх предків. Зазвичай ім'я залишається з нами на все життя, воно формує нашу ідентичність.

ЗМІНА МАРКИ

Ми не намовляємо тебе змінювати своє ім'я, якщо його любиш і добре відчуваєш себе з іменем _____ - це ідеально.

Але якби було інакше, якби твоє ім'я тобі не подобалося, то яке б ім'я ти вибрав? Запиши його. Нове ім'я не зробить тебе кимось іншим, але ненадовго ти візьмеш на себе іншу роль. Коли вибереш, стань перед дзеркалом і кілька разів повтори, дивлячись собі в очі: мене звати

І як? Підходить? Ні? Тоді шукай далі.

ПЕРШИЙ КРОК

Запишіть імена всіх членів сім'ї, найближчих друзів. Чи ви помічаєте спільні звучання? Пограйте у детективів і спробуйте знайти відповідники різним звучанням імен обома мовами (наприклад, Анджей - Андрій). Які імена в одній країні є нетрадиційні, в порівнянні з іншою? Ви можете перевірити в Інтернеті, які імена найпопулярніші в обох країнах.

ПОХОДЖЕННЯ ІМЕН

Типові польські чоловічі імена мають закінчення «слав». Як можна здогадатися, власник такого імені прославляв – щось, або когось. Жіночі імена створюються шляхом додавання букви «а» в кінці — і все.

Здогадайся, або пошукай у джерелах та допиши, що/кого прославляють власники імен:

Богуслав і Богуслава -

Броніслав і Броніслава -

Чеслав і Чеслава -

Ярослав і Ярослава -

Мечислав і Мечислава -

Пшемислав і Пшемислава -

Радослав і Радослава -

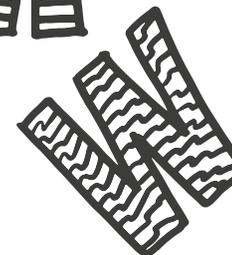
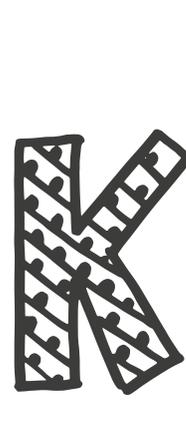
Станіслав і Станіслава -

Владислав і Владислава -

Збислав і Збислава -

Здіслав і Здіслава -

Чи ти знаєш багато людей, які мають таке ім'я?

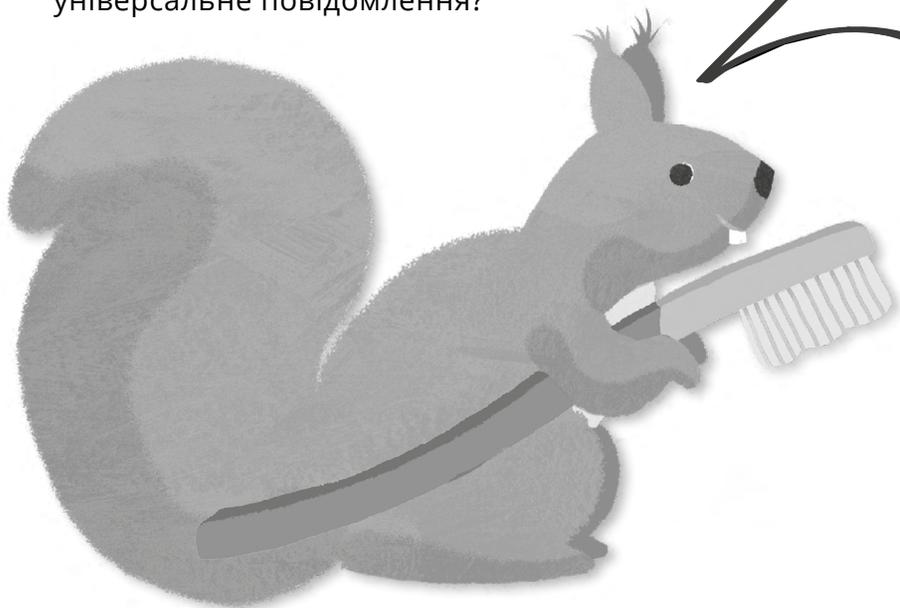
КЛУБ БІЛОЧКИ

ЗДОРОВІ НАВИЧКИ НА ВСЕ ЖИТТЯ

Хто не був у Клубі Білочки? Я думаю, що кожен учень був. Білочка об'єднує покоління. Пам'ятають її бабусі з дідусями, батьки та ти. Вже кілька поколінь Польський Червоний Хрест спільно з білочкою навчає, як доглядати за зубами. Двічі на день зверху вниз, вправо, вліво, вгору, вниз. Зворотно-поступальний рух. Потім язик. Кілька хвилин. Проста зубна щітка або електрична. Фторидна паста відповідно до віку. Не їмо ввечері після чищення зубів. Полоскаємо рот водою після кожного прийому їжі. Якби світ був ідеальним, то в кожній школі був би активний клуб „Білочки”, кожна дитина знала б правила догляду за гігієною ротової порожнини, кожен учень мав би забезпечену стоматологічну допомогу. Мрія! Було б добре, але... Не є добре, бо аж 90 відсотків семирічних дітей мають карієс. Білочку чекає попереду цивілізаційна місія.

МІСІЯ

Домалюй білочці якість переконливе повідомлення. Що вона каже? Як заохочує доглядати за своїми зубами? Можливо, вона передає нам більш універсальне повідомлення?

ЧОГО В МОЛОДОСТІ НАВЧИШСЯ, ТО НА СТАРІСТЬ ЯК ЗНАЙДЕШ

Набуті в дитинстві навички залишаються на все життя. Це важливо, коли йдеться про найголовніші справи, такі, як чищення зубів або безпечний рух вулицею. Але це ще не все. Для доброго майбутнього всіх людей на Землі дуже важливо з раннього дитинства прищеплювати загальнолюдські постави та цінності. Найголовніше - доброта і вміння думати про інших. Це, зорема:

- повага до кожної людини і живої істоти,
- дотримання правила – не роби ближнім того, що не бажаєш собі,
- захист слабших,
- допомога нужденним,
- дбайливе ставлення до їжі,
- сортування сміття, економія енергії та води,
- небайдухе ставлення до майбутнього Землі,
- щоденне вживання слів: будь ласка, вибачте, дякую - без обмежень,
- посмішка і доброта кожного дня,

Чого, на твою думку, треба вчити змалку? Які навички та поведінку можна прищепити з дитинства? Запропонуй теми, важливі для молоді у майбутньому. Коло тем необмежене.

ПЕРШИЙ КРОК

Чи у ваших школах проводяться якісь заняття/акції для розвитку здорових навичок? Мова йдеться не тільки про здорові зуби, а про розвиток в усіх сферах. Ви можете задуматися над тим, що б ви хотіли вивчати в школах поза навчальною програмою, що мало б практичне значення у вашому житті. Порозмовляйте про школу, про те, що ви вивчаєте, а також про те, що б ви хотіли вивчати в школі. Можливо, ви спільно створите образ школи мрії?

КОРІВКИ ІРИСКИ

НАЙВІДОМІШІ З МІЛЯНУВКА

Корівки – це особливі польські солодощі. Найвідоміші – перші, безпосередньо з Мілянувка, виготовлені родиною Поморських за старим оригінальним рецептом з 1921 року. Тягучі й ароматні, запаковані в обгортки з характерною білою корівкою. У них є імітатори, але вони залишаються єдиними в своєму роді. Як вони виготовляються? Вистачить досить простих інгредієнтів – молоко, цукор, вершкове масло. Масу необхідно докладно перемішати, охолодити, сформувати, нарізати вручну і вручну запакувати в папір. І корівки готові. Хто поїде до рідних чи друзів за кордон, найімовірніше, візьме з собою: сосиски кабаноси, сушені гриби, малосольні огірки (якщо можна їх перевезти), тортик «Ведель» і... корівки. Це характерні смаки Польщі, які пам'ятають, за якими сумують, особливо за межами країни. Корівки з нами не одне покоління, навряд чи вони набриднуть, а конкуренція їм не загрожує.

КОНТРОЛЬ ПОКУПОК

Ми всі любимо корівки. Деякі люблять тягучі іриски, інші люблять крихкі. Кожен має свої вподобання. Який вид корівки тобі подобається найбільше?

Перевір. Знайди до крамниці з солодощами. Купи пробні зразки. Спробуй. Вибери свій улюблений. І як? Оціни форму, колір, солодкість, ніжність, консистенцію, запах.

ПЕРШИЙ КРОК

Зробіть огляд ваших улюблених солодощів. Що вам подобається? Чи ви маєте схожий смак? Які солодощі, виготовлені у ваших країнах (а не ті, що продаються по всьому світу під звичайними брендами) вважаються національним надбанням? Можливо, ви зможете разом приготувати якийсь смачний, корисний десерт?

NEW LOOK – НОВИЙ ВИГЛЯД

Наші корівки чудово справляються. Але часи змінюються.

Створи проект логотипу або навіть цілий папірець, обгортку для сучасної корівки, яка робить кар'єру в усьому світі. Від Токіо до Нью-Йорка. Від Кейптауна до Осло. Яка підкорить серця наймолодших клієнтів.

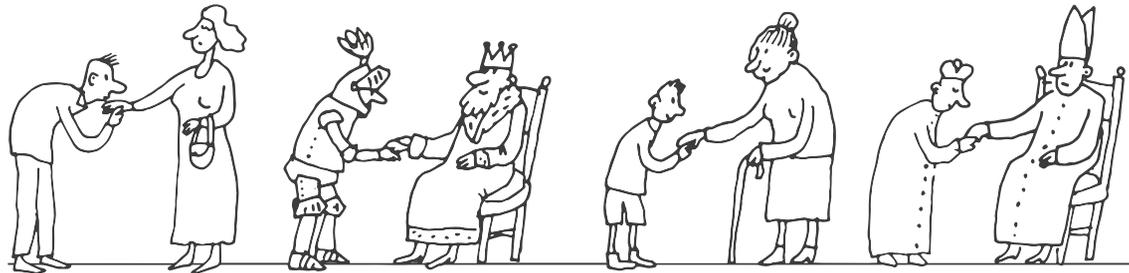
НЕБАЖАНИЙ ЕФЕКТ

Корівки мають один недолік – вони витягують пломби. Хто має пломби, повинен про це пам'ятати.

ВІТАННЯ

ЧИ „ВІТАЮ” КЛАСНЕ?

Ми пишемо електронні листи, зустрічаємося і спілкуємося по телефону. Кожна форма спілкування має власні правила та своє *savoir-vivre*. Треба з чогось починати, якимось привітатися. „Вітаю” [пол. вітам] з’явилося зненацька і робить кар’єру. Комусь це не дуже подобається (Міхал Русінек відмовлявся відповідати на електронні листи, які починаються з „Вітаю”), інші прийняли до відома і не протестують. Мовознавці зазначають, що вітання „Вітаю”, як таке, стосується простору. Ми вітаємо когось на порозі, ми вітаємо когось біля воріт, коли приймаємо когось у нашому приміщенні. Вітання у віртуальному просторі? Це нове, але нова реальність простора і гнучка. Вона адаптується до мови і навпаки. Як вітатися з одноліткам? Як тобі до вподоби. Як звертатися до людей похилого віку, що вимагають поваги і звикли до традиційних форм? Краще звучатиме: Шановний професоре або Шановний директоре. Або просто гарне „Добрий день”. „Вітаю” звучить недолуго. Його краще уникати.

ПЕРЕКЛАД

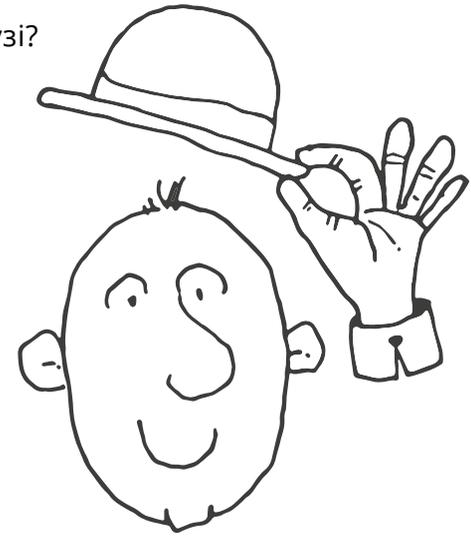
Як вітаються іншими мовами?

Запиши якомога більше вітань. Варто знати мови, можливо, одного разу стане в нагоді екзотичне „Добрий день” [пол. Джень добри]?

ПРОПОЗИЦІЯ

Як ти вітаєшся найчастіше? А твої близькі та друзі?

Вітаю	Хеллоу
Цілую ручки	Шалом
Хейка	Привіт
Чолом	Хей
Че	Скільки літ
Дай п’ять	Салют
Семанко	Бри
Кланаяюсь	Схиляю чоло
Деньдоберок	Пошанування

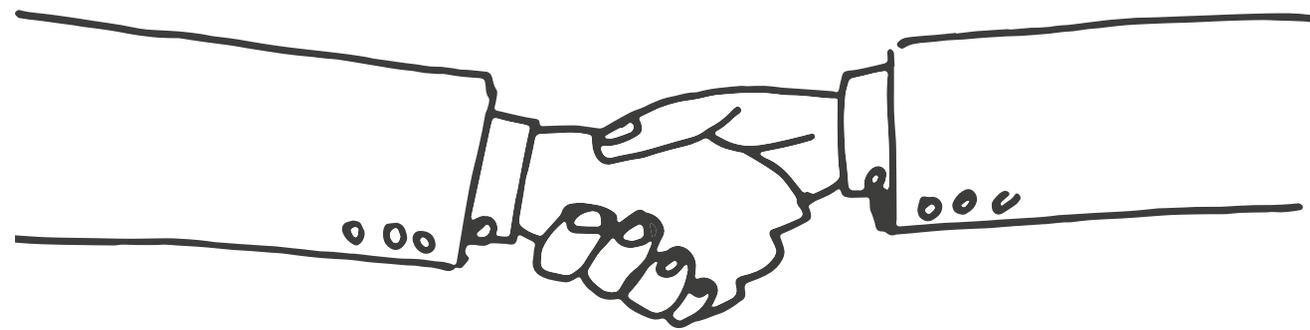

Ще інакше? Як?

ПЕРШИЙ КРОК

Розкажіть один одному, як ви вітаєтесь офіційно і неформально. З однолітками, зі старшими, з друзями та незнайомими людьми. А як у вашій країні традиційно виглядає прощання?

ДОМАШНІ ТВАРИНИ

БЕЗЦІННІ ВІДНОСИНИ

Найчастіше ми живемо під одним дахом з собаками і кішками, але є сім'ї, в яких до родинного кола приєднуються кролики, щури, хом'яки, акваріумні рибки ... Тварина вдома - це не іграшка, не примха, а повноцінний член сім'ї, за кого ми несемо відповідальність. Наші найвірніші друзі, найлояльніші товариші, дякуючи за турботу та безпечне місце, відповідають нам взаємністю, безумовною відданістю та любов'ю. Ми зобов'язані виявляти до них повагу, шанувати їхні права та потреби. Треба пам'ятати, що тварина, як і ми, має почуття та емоції.

ПЕС ЧИ КІТ

За статистикою, одинадцять із ста людей у світі мають вдома власного четвероногого приятеля, а це означає, що приблизно кожен десятий житель Землі живе під одним дахом з домашнім улюбленцем. У Польщі кожна п'ята людина має собаку, а кожна шоста - кішку.

Проведи місцеве опитування. Ти знаєш своїх сусідів, знаєш, хто щодня гуляє з собакою. Кота важче визначити, але можна, наприклад, почати розмову в ліфті, біля паркану. Перевір, порахуй, чи у твоєму безпосередньому оточенні ця статистика відповідає дійсності. А як ситуація виглядає у твоєму класі, серед друзів і знайомих поза школою?

ВЕЛИЧЕЗНА КОРИСТЬ

Тварини, яких ми запрошуємо під свій дах, дають нам безцінний пакет переваг. З ними діти вчаться відповідальності, розвивають емпатію, практикують розуміння та проявляють емоції. Люди, які живуть з домашніми тваринами під одним дахом, здоровіші та щасливіші.

Ти згідний? Назви ті величезні переваги, що дає домашній улюбленець. Чи ці переваги, на твою думку, мають ціну, чи вони безцінні?

ПЕРШИЙ КРОК

Порозмовляйте про своїх тварин, обміняйтеся досвідом та емоціями - хто вони для вас, яку радість дарують, які почуття викликають. Розкажіть один одному про свої стосунки з домашніми тваринами. Якщо у вас немає власного вихованця, можливо, ви мрієте про друзів на чотирьох лапах або про птахів, риб, павукоподібних? Якого домашнього улюбленця ви б хотіли мати? Пошукайте у своїх мовах різноманітні приказки, прислів'я, що стосуються життя, характеру та поведінки тварин. Розіграйте сценки.

СЛОВО

Тварини товаришують людям споконвіків. Спостереження за їхнім життям призвело до того, що багато висловів, формулювань, що стосуються їхньої поведінки та відносин, потрапили в розмовну мову, адже вони ідеально вписуються в наше людське життя. Обмежимося прикладами з життя собаки, такими як:

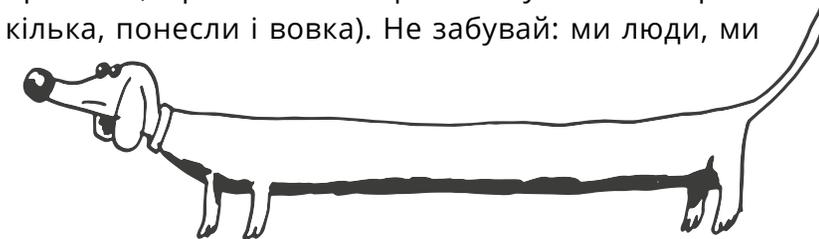
Як вийнятий з горла собаки
Крутитися, як собака хвостом
Собака садівника
Причіпитися, як ріп'ях до собачого хвоста
Гавкати на щось, як собака
Вірний, як пес
Собачий обов'язок
Братися за щось, як собака за їжака

Не для собаки ковбаса
Ходити за кимось, як пес
Жити з кимось, як пес з котом
Собачий сморід
Собаче життя
Почуваю себе, як пес
Не один пес Бурек
Заживає, як на собаці

Чи ти знаєш такі вислови? Використовуєш їх? Опиши своїми словами їх значення. Чи пригадуються тобі ситуації, в яких можна було б їх використати? Цікаво, скільки ти знаєш висловлювань про котів? У цьому тобі допоможе інтернет. Випиши якомога більше та проаналізуй.

Пошукай інші звороти, прислів'я, приказки з тваринами у головній ролі (напр. Носив вовк разів кілька, понесли і вовка). Не забувай: ми люди, ми належимо до царства тварин, тому й маємо стільки спільного.

Привітання наймолодших гостей з України

Ласкаво просимо на гостинну землю Польщі. Добре, що ми можемо зустрітися, хоча за драматичних обставин. Війна не повинна бути частиною нашого життя, але вона стала. Ніхто з нас не хоче такого світу. Ми знаємо, що Ваші серця, думки, емоції там, в Україні. Ви були змушені покинути свої домівки, друзів, свою країну. Допомогати – наш людський обов'язок, але ми хочемо, щоб Ви знали, що ми допомагаємо Вам не почуття з обов'язку – ми допомагаємо, бо цього прагне наше серце. Ми з Вами і будемо з Вами. Ми пропонуємо допомогу, гостинність, розмови та підтримку. Ви можете розраховувати на нас.

**UNIA
METROPOLII
POLSKICH**
IM. PAWŁA ADAMOWICZA

